

نیازسنجی در بوم مدرسه

دکتر عظیم محبی

در شماره قبل با تنوع مشارکت معلمان در برنامه‌ریزی درسی آشنا شدید. در این شماره و شماره‌های بعدی، به‌طور مشخص فرایند برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه یا همان برنامه ویژه مدرسه مورد بحث قرار می‌گیرد. در این شماره، عنصر نیازسنجی را بررسی می‌کنیم.

دهیم که چگونه نیازهای دانش‌آموزان را تشخیص دهیم.
پس از بارش مغزی از سوی معلمان، مربیان، مشاوران و معاونان، این محورها به‌عنوان منابع نیازسنجی مطرح شد:

- دانش‌آموز
- خانواده
- جامعه محلی
- صاحب‌نظران و متخصصان
- اسناد توسعه کشور (به‌ویژه سیاست‌های اقتصاد

برنامه‌ریزی درسی در سطح مدرسه تلقی می‌شود.
در علم برنامه درسی چهار عنصر کلیدی مدنظر می‌باشد:

- هدف
- محتوا
- روش
- ارزشیابی

برای این منظور لازم است ابتدا نیازهای دانش‌آموزان را مشخص کنیم سپس فرایند برنامه‌ریزی درسی را طی کنیم.

لذا امروز از طریق بارش مغز می‌خواهیم به این پرسش پاسخ

مدیر مدرسه در جلسه شورای معلمان اعلام کرد براساس شیوه‌نامه ویژه مدرسه باید تا ۶۰ ساعت برنامه درسی تدوین و اجرا کنیم. براساس مبانی نظری سند تحول، برنامه درسی صرفاً کتاب درسی نیست بلکه به مجموعه فرصت‌های تربیتی اطلاق می‌شود که دانش‌آموزان در معرض آن قرار می‌گیرند تا شایستگی‌های لازم را جهت درک و اصلاح موقعیت خود و دیگران کسب نمایند.

طراحی فرصت‌های یادگیری متنوع و در عین حال متناسب با نیازهای خاص دانش‌آموزان هر مدرسه مهم‌ترین نکته

مقاومتی، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی)

- اهداف مصوب دوره‌های تحصیلی
- ماهیت دوره‌های تحصیلی
- کتاب‌های درسی (خلأهای کتاب‌های درسی براساس اهداف مصوب و نیازهای دانش‌آموزان)
- عملکرد دانش‌آموزان در حوزه‌های فعالیت‌های درسی و فرهنگی (و ناهنجاری‌ها و ...)
- آخرین یافته‌های پژوهش در خصوص آسیب‌شناسی از مهارت‌های زندگی و شغلی دانش‌آموزان
- سند برنامه درسی ملی (به‌ویژه بخش مربوط به حوزه‌های ۱۱ گانه تربیت و یادگیری)
- بررسی تحولات مربوط به تغییر مشاغل با توجه به فناوری‌های جدید
- مدیر مدرسه ضمن تشکر اعلام کرد با تقسیم کار زیر تا هفته آینده نیازهای اساسی دانش‌آموزان شناسایی و به جلسه ارائه گردد.
- نظرخواهی از دانش‌آموزان، اولیا، جامعه محلی، متخصصان (معاون آموزش)

- تحلیل اسناد توسعه کشور، اهداف مصوب، ماهیت دوره تحصیلی (خودم)
- تحلیل کتاب‌های درسی، عملکرد دانش‌آموزان، سند برنامه درسی ملی (معلمان)
- تحلیل نتایج فعالیت‌های فرهنگی، هنری و ... (مربی تربیتی)
- تحلیل پژوهش‌ها و تحولات و ... (مشاور مدرسه)
- پس از یک هفته هر یک از مسئولین محورها نتایج بررسی‌های خود را در جلسه ارائه دادند. با تحلیل گزارش‌ها این نیازها در اولویت قرار گرفت:
- مهارت‌های کارآفرینی
- مهارت‌های پژوهشی
- مهارت‌های ساده فنی و حرفه‌ای
- توجه به فرهنگ بومی
- مهارت تمرکز و دقت در مطالعه و یادگیری
- خودشناسی و خودمراقبی
- مهارت‌های کار تیمی
- مهارت‌های فناوری
- شادی و نشاط
- با تحلیل این نیازها و اولویت‌بندی

آن‌ها سرفصل‌های برنامه ویژه مدرسه به این صورت جمع‌بندی شد.

- آموزش مهارت‌های کارآفرینی (۸ ساعت)
- آموزش مهارت‌های پژوهشی با رویکرد تیمی (۸ ساعت)
- آموزش روش‌های مطالعه (۸ ساعت)
- آموزش یک مهارت فنی ساده با انتخاب خود دانش‌آموزان (۱۶ ساعت)
- آموزش مهارت‌های خودمراقبی (۸ ساعت)
- آموزش و تولید یک تئاتر و سرود محلی (۴ ساعت)
- آموزش کسب و کار اینترنتی و بورس (۸ ساعت)
- مدیر مدرسه ضمن تشکر اعلام کرد در جلسه آینده فرایند برنامه‌ریزی یکی از محورها را (محور شماره یک) با دعوت از یکی اساتید برنامه‌ریزی درسی که آشنایی با موضوع کارآفرینی هم دارد، را ادامه می‌دهیم.

